

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه‌ی خاوران

مدرسه علمیه الزهراء (سلام الله علیها) شهرستان شوش دانیال (علیه السلام)

عنوان

آثار اجتماعی دعا بر کاهش جرائم

استاد راهنما

سرکار خانم سعیده منصوری راد

پژوهشگران

سکینه زربگوش عمله ، زکیه منصوری ،

رضوان بساک ، زهرا بخاط

پاییز ۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

دعا از یک سو انسان را به شناخت پروردگار که برترین سرمایه ی هر انسانی است دعوت می کند و از سوی دیگر باعث می شود که خود را نیازمند او ببیند ، و در برابرش خضوع کند و از طرف دیگر نعمت هایی را ببیند و به او عشق ورزد و با او رابطه برقرار کند در مرحله چهارم و پنجم بداند که استجابت دعا ها بی قید و شرط نیست و به او اعتماد به نفس می بخشد و امیدوار می سازد و او را وادار به کوشش و فعالیت بیشتری می نماید . در این تحقیق سعی شده در قالب سه فصل به کاهش جرائم از طریق اثر اجتماعی دعا اشاره شود .

کلید واژگان:

آثار ، اجتماع ، دعا ، کاهش ، جرائم

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	فصل اول کلیات
۳	۱- تعریف و تبیین موضوع
۳	۲- اهمیت و ضرورت
۴	۳- اهداف و فواید
۴	۴- پیشینه تحقیق
۵	۵- سؤالات
۵	۵-۱ سوال اصلی
۵	۵-۲ سؤالات فرعی
۵	۶- فرضیه
۵	۷- روش تحقیق
۵	۸- ساختار و محدوده تحقیق
۶	۹- کلید واژه
۷	فصل دوم دعا و نقش آن در زندگی
۸	۲-۱ دعا و نقش آن در زندگی
۸	۱- دعا یعنی چه
۹	۲- دعا و روایات
۱۰	۲-۲ دعا و روان شناسان
۱۱	۲-۳ دعا در هر حال
۱۳	۲-۴ دعا و هدف خلقت
۱۵	فصل سوم آثار اجتماعی دعا بر کاهش جرائم
۱۶	۳-۱ آسیب های اجتماعی
۱۹	۳-۲ جوانب قابل بررسی آسیب های اجتماعی
۲۰	۳-۳ علل پیدایش آسیب های اجتماعی
۲۵	۳-۴ پیشگیری از آسیب های اجتماعی
۲۶	۳-۵ نقش نماز (دعا) و مسجد به عنوان عاملی بازدارنده
۲۷	۳-۶ پیشگیری از جرم در آیات و روایات
۲۸	۳-۷ مسجد و جرائم اجتماعی
۲۹	۳-۸ نقش دعا در تربیت فرزندان
۳۰	۳-۹ آثار تربیتی دعا
۳۱	۳-۱۰ دعا استمداد از خدا برای دروی از گناه
۳۳	۳-۱۱ دعا راه خودسازی

۳۵

۳۶

۳۷

نتیجه‌گیری

پیشنهادهای

منابع

چیزی را برای خدا شریک قرار نمی‌دهند. بنابراین محبت‌اش به خداوند خالص و شدیدتر است؛ وقتی محبت واقعی شد خدا اجابت می‌کند از او اسماعیل و اسحاق دو پیامبری است که با دعای حضرت ابراهیم (ع) به وجود آمدند. الحمد لله الذی وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ سوره ابراهیم آیه ۳۹ سپاس و ستایش خدایی را که به من در سر پیری اسماعیل و اسحاق را بخشیده حقاً که پروردگار من شنونده و اجابت‌کننده دعا است: اسماعیل و اسحاق از نعمت ویژه‌ی خداوند است زیرا با دعای پیامبر خدا ابراهیم به وجود آمدند مثل اینکه اگر پادشاه به کلام شما توجه کند می‌گوید سلطان کلام مرا شنیده است و گوش کرد و در این جمله اشعاری است به اینکه ابراهیم به درگاه الهی دعا کرد و از خداوند درخواست فرزند نمود و پروردگار دعای او را زمانی مستجاب نمود که کاملاً از فرزند دار شدن مأیوس شده بود که این امر یک نشانه‌ی خاص و آیتی است قابل توجه از جانب خداوند. گفته شد که خداوند اسماعیل را هنگام به ابراهیم عنایت کرد که او نود و نه ساله بود همچنین اسحاق (علیه السلام) را در سن صد و دوازده سالگی به او بخشید. تفسیر کشاف ج ۲ ص ۵۶۱: این دو فرزند امتیازات داشتن یک اینکه صالح بودن اولاد صالح بود برای ابراهیم (علیه السلام). دوم اینکه سر سلسله‌ی انبیای بعدی شدند و برگزیده خداوند برای پیامبری مردم هر دو فرزند نه یکی این امتیاز است که خدا داده است!

۱۱-۳ دعا راه خودسازی

دعا راه خودسازی و خداشناسی است. می‌گوید دعا کار افراد بیچاره است این که اهمیتی ندارد ولی اشتباه از اینجا ناشی می‌شود که دعا را خالی و برهنه از شرائطش می‌نگرند در حالی که اگر شرائط خاص دعا در نظر گرفته شود این حقیقت به روشنی ثابت می‌شود که دعا وسیله موثری است برای خودسازی و پیوند نزدیکی است میان انسان و خداوند متعال.

۱- نخستین شرط دعا شناخت خداوند است که انسان او را می‌خواند.

۲- شستشوی قلب و دل است: و آماده ساختن روح برای تقاضای از اوست، چرا که انسان هنگامی که به سراغ کسی می‌رود باید آمادگی لقای او را داشته باشد.

۳- دعا جلب رضا و خشنودی کسی است که انسان از او تقاضایی دارد، چرا که بدون آن احتمال تاثیر بسیار ناچیز است.

۴- شرط استجابت دعا آن است که انسان تمام قدرت و نیرو و توان خویش را به کار گیرد و حداکثر تلاش و کوشش را انجام دهد و نسبت به ماورای آن دست به دعا بردارد و قلب را متوجه خالق کند زیرا در روایات آمده است کاری را که انسان خود می‌تواند انجام دهد اگر کوتاهی کند و به دعا متوسل شود دعایش مستجاب نیست به این ترتیب دعا وسیله‌ای است برای شناخت پروردگار و صفات جمال و جلال او، و هم وسیله‌ای است برای توبه از گناه و پاک‌سازی روح و هم عاملی است برای انجام نیکی‌ها و هم سببی است برای جهاد و تلاش و کوشش بیشتر تا آخرین حد توان. به همین دلیل تعبیرات مهمی درباره دعا دیده می‌شود در روایت است از پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم). *الدُّعَاءُ سَلَاحُ الْمُؤْمِنِ وَ عَمُودُ الدِّينِ وَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ*. اصول کافی ج ۲ باب دعا. دعا اسلحه مؤمنین و ستون دین و نور آسمانها و زمین است.

نتیجه‌گیری

آسیب‌های اجتماعی یکی از معضلاتی است که کشور اسلامی ما دست به گریبان آن بوده و هست و با توجه به حجمه دشمنان علیه اسلام و ایران، جوانان و نوجوانان بیش‌تر از سایر اقشار جامعه در معرض به دام افتادن در این منجلاب قرار دارند. برای مقابله با این معضل بزرگ، تاکنون تلاش‌های زیادی

صورت گرفته و اقدامات مناسبی نیز انجام شده است که هر کدام در سطح خاصی و مخاطبان خاص خود را داشته است. گاهی در سطح فردی، گاهی در سطح خانواده، گاهی در سطح مدرسه و گروه‌های همسالان و در نهایت در بین مسجدی‌ها و نمازگزاران. و برای هر کدام از این سطوح آموزش‌ها و توصیه‌های مخصوص خود ارائه شده است. اما با توجه به اینکه ما در کشور اسلامی زندگی می‌کنیم و نقش مذهب و دین در کنترل اجتماعی در بین تمام جوامع زیاد است، بنابراین در جامعه اسلامی مذهب و نماز و آموزه‌های دینی و سخنان اهل بیت و آیات قرآن می‌تواند نقش مهمی در اجتماعی کردن مناسب افراد به خصوص افراد در معرض خطر داشته باشد.

با این وصف می‌توان گفت، نماز و دعا و راز و نیاز ضامن اجرای واقعی برای بسط عدالت و گسترش حق و حقیقت و اجتناب از هر گونه جرم و جنایت توسط فرد و در نتیجه پاکسازی جامعه می‌باشد. جوانی که در جامعه امروزی به انواع وسایل تفریحی و شادی‌های کاذب مجهز است، پایه‌های حکومت غرایز طغیانگر در کانون وجود او مستحکم و پا برجاست و برای تمایلات جنسی و هوس‌های نفسانی خود، مرزی نمی‌شناسد، یگانه وسیله برای کنترل کردن او یاد خدا و تذکر آفریدگار جهان است و آئین شریف اسلام که پیوسته خواهان سعادت بشر و جامعه انسانی است هر فرد را موظف ساخته هر روز چندین مرتبه با تشریفات خاص خدا را یاد نموده و اوقاتی را برای این عمل معنوی انتخاب نموده که از هر نظر حساس است و انسان را از اوج لذت‌های دنیوی همچون، خواب و کار و .. به یاد خدا و ذکر او متوجه می‌سازد.

پیشنهادهات

همان طور که گفته شد، نماز و دعا نقش و تأثیر مهم و زیادی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی دارد، لذا راهکارها و پیشنهادات زیر برای اقامه نماز توسط قشرهای مختلف جامعه و شرکت در مساجد ارائه می‌گردد :

- ۱- برگزاری کلاس‌های احکام و فرهنگی و علمی و حتی ورزشی در مساجد و دادن جوایز نفیس به جوانان در جذب و مشارکت فعالانه جوانان به مسجد و نماز مؤثر بوده و این روش در کاهش جرایم اجتماعی می‌تواند مؤثر باشد.
- ۲- ارتباط نزدیک ائمه جماعت با نمازگزاران البته به صورت صمیمی و دوستانه نه خشک و رسمی، جوانان را به مشارکت در امور مساجد و خواندن نماز و دعا کردن برای همدیگر تشویق می‌نماید.
- ۳- بکارگیری جوانان در امور مساجد و پایگاه‌ها و حتی در بسیج و حتی بیمه کردن و دادن حقوق هر چند اندک باعث جذب جوانان به مسجد شده و از جرایم اجتماعی می‌کاهد.
- ۴- کشف استعدادهای درخشان در مسجد و در بیرون از مسجد و دادن فرصت برای خودی نشان دادن مهارت‌های خودشان جوانان را راغب به مسجد و نماز می‌نماید بعنوان مثال جوانی استعداد موزنی و مکیبری و قاری بودن را دارد ولی متأسفانه نه میدان داده شده و نه تشویق شده در چنین شرایطی دادن فرصت و تشویق به این چنین افرادی میزان مشارکت در امور مساجد را بیش تر و بهتر خواهد کرد.
- ۵- تعلق امتیازات ویژه و خاص به نمازگزاران خصوصاً جوانان در امر استخدام موجب جذب جوانان به مسجد شده و این کار در کاهش جرایم اجتماعی نقش موثری خواهد داشت.
- ۶- اهدای وام‌های ازدواج و معرفی جوانان اهل مسجد و پایگاه‌های مساجد به بانک‌ها برای دریافت وام بیکاری و اشتغال باعث می‌شود که جوانان به جای رفتن به دنبال کارهای کاذب شغل مناسبی برای خود ایجاد می‌کند و در نهایت این روش نیز در کاهش جرایم اجتماعی مؤثر خواهد بود.
- ۷- برگزاری دعا‌های گوناگون در ایام هفته و استفاده از جوانان برای قرائت آنها و گفتن نکاتی پیرامون مضامین دعاها به جوانان در کاهش جرایم اجتماعی مؤثر خواهد بود.

منابع

*قرآن کریم

^۱ - آقازاده کلیر، رضا، نقش نماز و مسجد در کاهش جرایم اجتماعی، بی جا، ۱۳۸۶.

- ۲ - استفان، گاستون، ژرژ لواسور، برناربلوک، حقوق جزای عمومی، ترجمه‌ی حسن دادبان، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۷.
- ۳ - رابینگتون و واینبرگ، رویکردهای نظری هفتگانه در بررسی مسائل اجتماعی، ترجمه صدیق سروسستانی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۹.
- ۴ - ستوده، هدایت اله، آسیب‌های اجتماعی، تهران: نشر اوای نور، ۱۳۷۹.
- ۵ - شامبیاتی، هوشنگ، حقوق جزای عمومی، جلد دوم، چاپ اول، تهران: نشر پانک، ۱۳۷۱.
- ۶ - شریفی، احمدحسین، آیین زندگی، تهران: نشر معارف، ۱۳۹۷.
- ۷ - طالبان، محمدرضا، دینداری و بزهکاری، تهران: انتشارات فجر اسلام، ۱۳۸۰.
- ۸ - طباطبائی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ج ۲، مترجم محمد باقر موسوی همدانی، قم: نشر مؤسسه دارالعلم، ۱۳۷۵.
- ۹ - عبدی، عباس، آسیب‌شناسی اجتماعی، قم: انتشارات سپهر، ۱۳۷۱.
- ۱۰ - قربان حسینی، علی اصغر، جرم‌شناسی و جرم‌یابی سرقت، تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی، ۱۳۷۱.
- ۱۱ - کلینی، محمد یعقوب، اصول کافی، ج ۲ و ۴، باب الدعاء، ترجمه هاشم رسولی محلاتی، تهران: دارالکتب اسلامی، ۱۳۶۵.
- ۱۲ - فولادی، محمد، بررسی میزان و عوامل اقتصادی - اجتماعی مرتبط با سرقت در میان جوانان شهر قم، قم: نشر سازمان مدیریت و برنامه ریزی، ۱۳۸۲.
- ۱۳ - مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، ج ۹۳ و ۹۴، تهران: دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۵.
- ۱۴ - ناظم زاده، مستدرک نهج البلاغه، قم: نشر دفتر تبلیغات اسلامی، بی تا.
- ۱۵ - نوربها، رضا، زمینه‌ی حقوق جزای عمومی، چاپ یازدهم، تهران: نشر گنج دانش، ۱۳۸۳.

مجلات:

- ۱ - مجله زن روز (گروهی از نشریات روزنامه کیهان)، سال انتشار ۱۳۸۷، ص ۱۴.